

Gratia Christi - Kristuse arm

Teie olete armu läbi päästetud usu kaudu, ja see ei ole teist enestest, vaid see on and Jumalalt - mitte tegudest, et ükski ei saaks kiidelda. Ef 2:8,9

Sola Gratia – ainult armust

Eelmisel kuulutusreisil hakkasin rääkima luterluse peatükkidest ja alustasin **Sola Scripturaga**, mis tähendab 'Ainult Piibel', nimelt Piibel, kui meie ainus usu juhtnõr. See on luterluse esimene ja tähtsaim õppetükk. Sest Piibel on *Issanda sõna* kaanest kaaneni, nagu ta ise annab teada ja veel apostlite kaudu tunnistab. Ta on oma sõna puhul öelnud: **Kes mind armastab, see peab mu sõnu**. See tähendab, et kes ei pea tema sõnu, see ei armasta teda, ega ole tema jünger, vaid ta on tema vastane.

Seda õpetükki peab ikka ja igal ajal õpetama, kuna meil inimestel on raske võtta Jumala sõna tõsiselt. Meie inimlik arvamus ja mõistus ei pea sammu Piibli sõnaga, ja praegu on ka meie kirikute sõnum selles osas maailma meelsusega sarnane, et ei pea igat Piibli sõnumit tõsiselt võtma. Aga Issand on kõikumatu: **Kes mind armastab, see peab mu sõnu**. Ega ta sõnad muutu. Kui me püüame neid muuta või olematuks seletada, siis nad pole enam Jumala sõnad, ega anna siis enam seda õnnistust, mis Jumala muutmata sõna toob.

Oleks hirmus astuda peale ajalikku elu Issanda ette, ja kuulda teda ütlevat: Sina inimene ei pidanud mu sõnu. Sa aktsepteerisid Piiblist vaid seda, mida sa ise tahtsid ja põlgasid teisi kohti. Sa uskusid minu sõna asemel sinu enda mõttetesse. Ma ei ole sind kunagi tundnud, mine ära minu juurest, sina ülekohtutegija! Mt 7:23.

Olgem siis Issanda sõnale truud ja kuulelikud, sest meie vahekord Jeesusega on seotud meie vahekorraga tema sõnaga. Inimene, kes kedagi armastab ja saab temalt kirja, loeb seda kirja väga hoolikalt. Kuna ta armastab oma sõpra, siis ta armastab ka tema sõna.

*

Täna mul on teemaks järgmine luterluse peatükk, **Sola Gratia**, mis tähendab *Ainult armust*. Mu kõne on lühike, aga teema on väga sisukas. Seda ei jõua korraga täiesti seletada. Seda peaks võtma tihti esile, kuna see on ristiusus väga tsentraalne ja vajalik. Õieti on see meie õndsuse ja igavese elu põhjus.

Milles on **Sola gratias** küsimus? Mida me armust saame? Tegelikult on ju kõik, mis meil on, meile armust antud, aga Sola Gratia puudutab eriti meie päästet.

Meie igavest õnne silmas pidades on Sola Gratia elutähtis õppetükk, sest *meil on vaja Jumala armu päris puhtana võtta*, et Jumala riiki saada. Kuna Jumala arm teeb kõik, mis meie päästeks on vajalik, siis ei saa pääste puhul midagi oma teenetest arvesse võtta. Ja kuna kõik on Jumala töö, siis kuulub ka temale kõik au.

Et **Sola gratiast**, ehk täielikust armust, aru saada, peame uurima esiteks inimkonna pattulangemist.

Tegelikult me ei mõista kunagi kui sügavalt me oleme sellest õigusest ja puhtusest ära langed, mis meil loomishetkel oli, ja mis Jumal meie käest nõuab, et me saaksime koos temaga olla. Kuid Jumal annab meile oma sõna kaudu meie pattulangemisest nii palju teada, et oleme valmis tunnistama tema armu meile vajalikuks – ja veel päris puhta armuna, sola gratiana.

Lugegem näiteks Pauluse kirjast roomlastele, kuidas ta meie olukorda kirjeldab. Ta tsiteerib Vanast Testamendist:

Ei ole õiget, ei ühtainsatki, ei ole mõistjat, ei ole Jumala otsijat. Nad kõik on kaldunud kõrvale, üheskoos kõlbmatuks muutunud, ei ole, kes teeb head, ei ühtainsatki. Nende kurk on lahtine haud, nende keeled kavaldavad, nende huulte all on maomürk. Nende suu on täis sajatamist ja kibedust, nende jalad on nobedad valama verd, nende teedel on purustus ja viletsus ja rahu teed nad ei tunne, ei ole Jumala kartust nende silme ees. Rm 3:10-18.

Need, kes oma südames seda pattulangemist pole kogenud, räägivad meelsasti inimese sisemisest headusest. Aga isegi apostel Paulus tunnistab: **Ma tean, et minus – see tähendab minu loomuses – ei ole head.** Rm 7:18. Ja Issand seletab mis inimese südames on, ja mis sealt välja lähtub: **Süda-mest lähtub kurje mõtteid, mõrvamist, abielurikkumist, hooramist, vargust, valetunnistust, pühadusetootust.** Mt 15:19. See pilt on tõde iga inimese kohta. Kui juhtumisi pole meie süda-

mest kõige kurjemat välja tulnud, siis on see ainult Jumala armu teene. Jumala arm on seda kurja takistanud.

Niisiis oleme vaimulikult juba sündides nii halvad ja kurjad, et me Jumalalt ei vääri midagi head saama. Ta peab andma meile kõik armust, ainult armust. Ka armu peame saama ainult armust.

Aga mis siis juhtub, kui Jumal meile oma armu pakub? Me ei taha seda armu vastu võta. Meie vana pattulangenud loomus ei ole rahul kõik armust saama, vaid püüab armu mitmel viisil välja teenida: oma vagaduse ja palvetega.

Meie riukalik süda mõtleb välja kõiksugu viise, kuidas päästet välja teenida. Eriti silmatorkavad on sellised ütlused nagu: '*Mina otsustasin saada päästetud*' ja '*Mina andsin ennast Jumalale*'. Mina otsustasin, mina andsin ennast, mina tegin seda ja seda. . . Meile võib küll näida, et meie nii teeme, aga tõde on, et me pääste puhul oleme pimedad ja surnud, nagu terve inimkond peale pattulangemist. Jumal peab meid oma sõnaga surnuist äratama ja meile usu silmad andma. Siis saamegi näha, et kõik on Jumala töö, üldse mitte meie töö. Ja siis me enam ei ütle: 'Mina tegin seda ja seda', vaid mõistame, et meie pääste on algusest lõpuni Jumala töö.

Sageli kasutame ka vähem silmatorkavaid viise endile Jumala au varastamiseks. Me ütleme näiteks: '*Mina lasin Jumalal tema armu mulle anda*' või '*Mina lasin Pühale Vaimul tulla mu südamesse*.' Mina lasin. . . nagu meie oleksime Jumalast suuremad ja otsustaksime mis ta meiega saab teha ja mida mitte. Aga tõde on, et vaimulikult surnud ei saa end mitte kuhugi poole liigutada. Meie ei saa oma südant Pühale Vaimule avada. Peame seda palves tunnistama ja alati paluma: Ava sina, Püha Vaim, minu süda ja astu sinna sisse.'

Võib-olla ei soovitagi selliste väljendustega alati Jumala au endale varastada, vaid ollakse lihtsalt sõnadega lohakad. Aga *kui* me tõepoolest usume, et meil on päästes oma osa ja teene, kas siis otsuse, hea tahte või muuga, siis oleme valel teel. Apostel Paulus kirjutab: '**Jumal on see, kes meis tegutseb, et tahame ja toimime tema hea nõu kohaselt**'.^{Fl 2:13.}

Meie pääste põhineb nimelt vaid õigusel, mille Kristus on meile oma verega hankinud. See on tervikuna Jumala töö Kristuses, ja selle annab meile Püha Vaim evangeeliumi kaudu, ja see antakse meile *täielikult valmina*. Me ei saa sellele midagi lisada. Kui juhtuks, et me ka oma tööga, pöördumisega, palvetega või usuga oma õigust kinnitame – siis võtame Jumalalt au, mis on tema päralt, ja me oleme pääste tõelisest sisust kaugel. Seepärast palub iga tõsine kristlane koos Taa- vetiga: **Issand, vaata, kas ma olen valuteel ja juhata mind igavesele tee!**^{Ps 139:24.} Igavene tee on Jeesus ja tema töö meie eest. Selle tee peale on ta meid pannud juba siis kui ta ristil meie eest suri. Ja see tee on elu tee, nii et kui me selle tee peale usu kaudu jääme, siis see viib meid igavesse ellu. Kõik, mis meie päästeks vajalik, on Jeesus juba valmis teinud. Ühes laulus lauldakse:

1. *Oh, kuule hing ja ela sa!
Kõik teinud on su eest
su kallis Önnistegija,
mis nõuti sinu käest.*

3. *Ja kui nüüd kõik on täidetud,
mis peaks siis puuduma,
kas sinu silma pisarad,
või muud, mis arvad sa?*

4. *Kui risti peal ta tunnistas:
"Nüüd on kõik lõpetud",
siis lõppes oma teenistus,
ei sest saa armastud.*

5. *See töö, mis Jumal lõpetand,
oh, pane tähele,
on taeva ukse lahti teind
nüüd igaühele.*

6. *Nüüd võid sa rahul hingata
Ta armu täiuses,
sest kõik on valmis, kõik on hea
ükspäinis tema sees.*

Et me usuksime, et see Kristuse töö on meile igaühele valmis, et oleme selle kaudu patuvõlast päästetud ja õigeks saanud, on Jumal ristitud meid Kristuse osadusse ja tema võidu kaaspärijateks.

Ristimine on ka üheks näiteks, kus meie loomus tahab iseennast kaastegevaks pidada. Baptistid näevad ristimises peamiselt kinnitust enda otsusele anda oma elu Jeesusele. Sellises õpetuses on inimene istunud Jumala asemele. Tegelikult tegutseb aga ristimises Jumal ise, ja inimene on passiivne vastuvõtja. Issand ütleb ristimisest: **Kes ei sünni veest ja Vaimust, ei saa minna Jumala riiki.**^{Jh 3:5.} Ja Jumal on see kes vee ja Vaimuga sünnitab oma lapsi. Ega laps saa oma sünnist midagi otsustada. Ristimine ja selle annid on aga nii ulatuslik teema, et see nõuab erilist juttust. (Risti Vägi-lehes number 2/2006 on üks artikkel nimega Ristimise annist)

Sola Gratia käib siis meie õiguse ja pääste kohta, ja see kehtib ka usklikuks saamise ja ususe jäämise kohta. Me saame Jumala armu täielikuks armuks uskuda ainult selle armu läbi, mis Jumal meile osutab. Lutheri Väikese katekismuse selgituses öeldakse Püha Vaimu tööst:

Mina usun, et ma omast mõistusest ega väest ei saa uskuda Jeesusesse Kristusesse, oma Issandasse, ega tulla tema juurde, vaid Püha Vaim on mind kutsunud evangeeliumi kaudu, oma annetega valgustanud, õiges usus pühit- senud ja hoidnud. . .

Me ei vääri evangeeliumi rõõmusõnumi kuulmist. Me ei vääri, et Püha Vaim sünnitab meis sõna vastuvõtmise ja usu. Kõik sünnib meile armust, ainult armust – sola gratia.

See ongi meile suureks õnneks, sest kõik mis meil on, on patust. Me ei suuda ühegi Jumala ani eest midagi tasuda. Ja kuna oleme patused, ei ole meist Jumalale abimeest üheski asjas. Ta teeb ja annab meile ise – oma armastuse ja Kristuse tõttu – kõik mida me päästeks ja igaveseks õn-

neks vajame ja peale selle ka mis on maises elus vajalik.

Olgu temale selle eest kõik au ja ülistus nüüd ja igavesti. Aamen.

Jutlustas Juhani Martikainen sellel kevadreisil

Armum – mitte käsuõpetust

Teol dr Voldemar Ilja kirjutab vennasteliikumise ajaloo käsitlevas oma esimeses raamatus lk 222 m s: Õpetuslikult olid Halle ja Herrnhuti seisukohad mõneti lahkuminevad. Hallelaste meelest ei olnud õndsuse saavutamiseks küllaldane Kristuse teene (lunastuse) välispidine vastuvõtmine, vaid selle tagajaks pidi olema elav usk ja Kristuse teene seespiline omaksvõtt tema järel käimises, Jumala kartuses, patukahetsuse võitluses ja ristikandmises. Herrnhut seevastu toetus täielikult Kristuse verisele teenele – tema verele ja haavadele, millega on saavutatud täielik lunastus, ja nõnda tahtsid herrnhutlased armulastena ülistada osakssaadud armu, mitte käsuõpetust. Lühidalt: Hallelased olid kurvanäolised, aga herrnhutlased särasid rõõmust!

On väga tore lugeda, et vennastekoguduse liikumise usu ja kuulutuse rõhk oli puhtale ja rõõmsale evangeeliumile, täpselt nii nagu meiegi püüame kõnelda. Siis võime tõdeda, et me ei taha midagi uut sõnumi pakkuda, vaid just sedasama, mis vennastekoguduses tol ajal kuulutati, mis aga aega mööda enam-vähem varjatuks tulnud.

Loe ja mõtiskele:

Jumal teeb nähtavaks oma armastuse meie vastu sellega, et Kristus suri meie eest, kui me olime alles patused. Seda kindlamini meid päästetakse tema kaudu viha eest nüüd, kui me tema vere läbi oleme saanud õigeks. Sest kui me juba vaenlastena saime lepituse Jumalaga tema Poja surma läbi, kui palju kindlamini meid päästetakse tema elu läbi nüüd, kui oleme juba lepitud!

Aga mitte ainult seda, vaid me ka kiitleme Jumalast meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi, kelle kaudu me oleme nüüd saanud lepituse. Rm 5:8-11

Niisiis on meil asjatu enam katsuda Kristuse armu oma vagadusega teenida, kuna saime selle juba patustena ja Jumala vaenlastena. Nüüd saame vaid julgesti ja rõõmuga kiidelda Jumalast Jeesuse läbi, et ta on meid õigeks teinud ja ristimisega on andnud meile Jeesuse teenet ja võtnud meid enda lapsiks oma taeva riiki.

*Kui juurde panna midagi,
see oleks tõest' surm;
Au olgu see eest temale!
Kõik annab tema arm.*

Mõttele –

kui rikas sa oled!

Vahetevahel olen meenutanud ühte vana laulu, mille esimesed sõnad on *Murelik süda*. Laulu kirjutas rootsi evangelist Carl Olof Rosenius 150 aasta tagasi. *Murelik süda* on kristlik laul, mis kirjeldab kristlaste tunnetest, kaasa arvatud rõõmudest. Laulu alguses aga küsitakse, mispärast inimene süda on kurb. Selle põhjuseks võib loomulikult olla mitu asja, aga mainigem siin mõnda.

Selle laulu loomisega samal ajal elanud pietistid ei julgenud uskuda oma patud Jeesuse kaudu andeks, vaid uskusid, et peavad ootama ja meelt parandades võitlema kuni tunnevad end piisavalt head olevat, et andeksandi vastu võtta. Kui nad aga seda eesmäki ei saavutanud, siis said nad loomulikult kurvaks.

Kurvastada võib ka kristlane, kes on juba kogunud oma pattude andeskandmist. Kui ta näeb, et ta ristielu on halb, ja et ta langeb ikka ja jälle pattu, siis ta hakkab kahtlema, kas Jeesuse armu tema suhtes veel kehtib.

Sellised kahtlused tulenevad inimese langenud loomusest, kes ei taha armu vastu võtta, vaid tahab omal jõul Jumala ees õigeks saada. Aga selline tegude tee on asjatu, ega olegi Piibli õpetusega kooskõlas. Paulus kirjutab: **Seaduse tegude tõttu ei mõisteta kedagi õigeks tema ees, sest seaduse kaudu tuleb patutundmine.** Rm 3:20. Õigeks saadakse vaid Kristuse töö kaudu, ja seda peame patustena vastu võtma, mitte õigeina. Jeesus ütleb: **Ei vaja arsti terved, vaid haiged. Ma ei ole tulnud kutsuma õigeid, vaid patuseid.** Mk

2:17

Mainitud laul tahab äratada meid unest ja vaatama Kristusele.

1. *Murelik süda, ärka nüüd unest!
Oled sa jälle, oh lunastud hing,
unustand ära kõik oma vara,
et sa nii rõhutatud oled kui vang?*

Võib-olla üheks põhjuseks, miks me ei julge uskuda täielikusse armusse Kristuses, on see, et me võrdleme meie enda armastust Jumala armastusega. Meie inimlik armastus ootab meelsasti vastuteenet. Aga Jumala armastus on teistsugune. Ta armastab vaid enda armastuse tõttu – ilma vastuteeneta meie poolt.

Kuidas see on kooskõlas tema õiguse nõudmisega? Ta tunneb meid hästi. Ta teab et vajame täieliku uuendamist. Aga meie vana patust loomust ei saa uuendada, vaid Jumal peab tegema meis päris uue loomuse. Ta tegi seda Jeesuse kaudu.

Jeesus räägib sagedasti, et Jumal on läkitanud teda tema tegusid tegema. Ta peab päästma hukkamõistetud. Apostel Paulus kirjutab: **Sest kõik on patu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest ning mõistetakse õigeks tema armust päris muidu, lunastuse kaudu, mis on Kristuses Jeesuses.** Rm 3:23,24

Kes on armust vabaks ostetud, ei ole maksnud midagi ega selle eest midagi teinud. Jumal tegutses meie eest armastusega **kui me olime alles patused**, ega ta oota meilt vastuteenet. Kõik on meile tasuta antud Jumala and, ja see and on Kristuse õigus, mis kehtib Jumala ees.

2. Mõtle kui väga rikas sa oled:
Jumala pärija, Jeesuse vend.
Taevariik tervelt on sinu päralt.
Kas see ei jõua veel trööstida sind.
3. Kui sa ka vahest Jeesust ei tunne,
siiski ta pole sust lahkunud veel.
Ta on sind ostanud, verega pesnud,
kaitseb ja kannab sind õlade peal.

Kristlase kurbus oma viletsuse pärast on siiski tervislik tunne. Sel moel kogeme, et meie enda võimuseses pole midagi head Jumala ette tuua, ei usku ega tegu. Seda teades ning tundes oleme täiesti sõltuvad Jeesusest ja tema tegudest meie eest. Ja ta kingib tasuta mida meil on vaja.

Piibli viimasest kirjast loeme: **Vaim ja mõrsja ütlevad: "Tule!" Ja see, kes kuuleb, õelgu: "Tule!" Ja januneja tulgu! Kes tahab, võtku eluvett ilma tasuta!** Ilm 22:17. Seda vett on kõik ristitud hakanud jooma. Et ristimine toimub Jeesuse käsu järgi (Mt 28:18-20) tähendab, et meile on selle eluveega antud igavene elu, nagu Paulus kirjutab: **Patu palk on surm, aga Jumala armu- and on igavene elu Kristuses Jeesuses, meie Issandas.** Rm 6:23.

Et igavest elu mitte kaotada, peame jooma seda vett, mis on Jumala sõnas, sellest õppima kogu maise elu ajal. Seal **juhatab meid Jumala Tall eluvee allikaile.** Ilm 7:17. Selle kaudu saavad meie asjad kristlikus elus üha enam korda ja me tahame Jeesuse tõttu teha head kaasinimestele. Kuna oleme tasuta saanud, anname ka tasuta Jeesuse sõnade kohaselt: **Muidu olete saanud, muidu andke!** Mt 10:8.

Tähtis on lasta ka Jumala sõnal meid julgustada. Tusk haarab meid kergesti, kui vaatame iseendile. Seepärast peame kinnitama oma usu silmad Jeesusele, et saada julgust ja väge. Siis me ei väsi. Seda ka meie laul tahab soovitada, nimelt kõigis olukorrades usaldada Jumala armu Kristuses.

7. Kuninga laps, oh unusta muret,
ära nüüd karda, et nälga sa jääd.
Jumal su isa, suur on su osa:
Kõik mis sul vaja, ta armust sa saad.

Bengt Strengell

Leht Gratia Christi

Gratia Christi - Kristuse arm

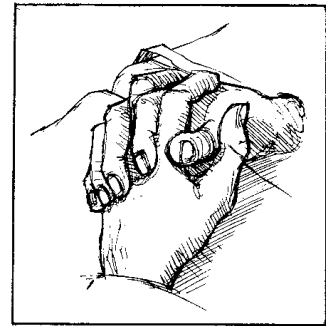
on üks SLEFi Eestimisjoni töövahend.
Väljaandja: SLEF/Eestitöö komitee.
Toimetajad: Juhani Martikainen ja Bengt Strengell

Kontakt: est@slef.fi või SLEFi töötaja Eestis:
Heikki Mutso, tel. 5100487, e-post: wskaut@webs.ee

Väike usuõpetus:

4. Meie Isa palve

Palve on *südame kõnelus Jumalaga*. Seal täname Teda heategude eest ja palume kõike head oma ihule ja hingele. Ro. 8:15; 1 Te. 5:17-28; Ap. 2:42.

Kõigepealt seepärast, et Jumal on käskinud

ja tahab seda, samamoodi nagu Ta käsib meil armastada Teda üle kõige ja keelab tappa, varastada jne. Ja teiseks seepärast, et Ta on lubanud kuulda meie palveid. Lk. 11:9-10, 18:1.

Jumal kutsub meid üles paluma Teda appi kõiges hädas. Ta ei taha meid jätta üksi meie muredega, vaid Ta on lubanud oma armu ja abi neile, kes seda Temalt paluvad. Kuid me ei palu Jumalat üksnes hädas ja nõrkuses, vaid me peaksime kogu aeg elama *palveelus*, nii et me alati tänuga ammame Jumalale teada oma soovid ja vajadused. L.50:15; Fi. 4:6; Ef. 6:18.

Jumal on lubanud kuulda oma laste palveid ja me teeme Ta valetajaks, kui kahtleme selles. Kuid Jumal ei anna meile alati, mida palume, sest Ta teab paremini kui me ise, mida vajame. Seepärast peame paluma Jeesuse nimel. Mt. 18:19; Jh. 14:13; Jk. 4:2-3.

See ei tähenda lootmist oma vagadusele ja kõlblikkusele paludes, vaid *tulla Jumala juurde kui Tema laps Jeesuse pärast*. Tn. 9:18.

*

Õhtupalve

Tänage Issandat, sest tema on hea, sest tema heldus kestab igavesti! Ps 106:1

Kui vähe ma tänan Sind, armas Jeesus! Sa oled ju surnud minu eest. Minu karistuse oled Sa kandnud, minu patud enda peale võtnud ja mulle igavese elu võitnud. Ja kui vähe olen ma Sind selle eest tänanud ja kiitnud! Ma kaeban ja ohkan, nagu Sinu armastus ei oleks midagi väärt! Andesta mulle see patt!

Minu silmad avanegu, et ma näeksin Sinu headust minu vastu. Minu süda armastagu nii nagu Sina oled kõigepealt mind armastanud. Tänu Sulle, et Sa ei ole mind maha jätnud mu tänamatuse pärast, vaid annad mulle ikka uut armu. Jaa, Sinu heldus kestab igavesti.

"Vaata Jeesusele"